

אוגוסט 2016 (2)

ללקוחותינו הנכבדים שלום רב,

הנדון: המסע הפנסיוני נמשך
והפעם - בחירת קופת גמל שהיא ברירת המחדל

בחוזרנו האחרונים דיווחנו לכם על החידושים בתחום ההפקדות הפנסיוניות, ובמסגרת זו הצגנו גם את החידוש אשר בהוראת אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר בעניין בחירת קופת גמל שהיא קופת ברירת המחדל.

עתה, לאחר שמשרד האוצר השלים המהלך, פרסם הוראות מעודכנות והודיע על קרנות ברירת המחדל בהן בחר, נביא בפניכם סקירה מרכזת של הנושא, על החובות שהוא מטיל על המעסיקים.

1. כזכור הרי על-פי סעיף 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה-2005 (להלן - החוק הגמל) זכאי כל עובד לבחור את קופת הגמל בה הוא רוצה לבצע את הפקדות הגמל בגינו, ואולם אם לא עשה כן - חובת המעסיק לבצע את ההפקדות לקופת גמל שהיא "ברירת המחדל" באותו מקום עבודה. כלומר כל מעסיק צריך שתהיה לו קופה שהיא "ברירת המחדל", כך שיוכל להודיע לכל עובד כי יבוטח באותה קופה, אם לא יבחר בקופה אחרת.

משרד האוצר מצא כי נוכח מורכבות התחום ואי-התמצאות בו מצטרפים עובדים רבים לקופת ברירת המחדל; משכך ביקש להבטיח כי קופה זו תיתן מענה מיטבי לצרכי העובדים, בהתחשב באופיו של החסכון הפנסיוני והמטרות שהוא נועד לשרת, והוציא הוראות חדשות המסדירות את הנושא.

את הבטחת הטיב של קופת ברירת המחדל מבקשות ההוראות החדשות להשיג בשתי דרכים חלופיות:

(1) בבחירת "קרן ברירת מחדל נבחרת", שנעשתה (ותמשיך ותעשה בעתיד) על-ידי משרד האוצר

(2) בקביעת תנאים ל"קופת ברירת מחדל אחרת" שתיבחר על-ידי המעסיק, אם אינו מעוניין בשימוש ב"קרן ברירת המחדל הנבחרת"

ולהלן נפרט.

2. קרנות ברירת המחדל הנבחרות (קרנות האוצר)

2.1 בתום הליך מורכב הודיע משרד האוצר כי בחר בשתי קרנות ברירת מחדל נבחרות לעניין ביטוח פנסיוני:

(1) קרן הפנסיה של מיטב דש

(2) קרן הפנסיה של הלמן אלדובי

2.2 הקרנות האמורות תתחלנה לצרף עמיתים, במעמדן זה, מיום 1.11.2016, ופעילותן כקרנות הנבחרות תימשך שנתיים; בחלוף השנתיים יבצע משרד האוצר הליך בחירה חדש לקרנות נבחרות.

נחום פינברג *

ארנה שר

קרן שליט

עמי שחר

סמדר קפלן

אפרת בירן

אורלי אבירם

יעקב מלישקביץ

ירון קרמר

מיכל פינברג-דורון **

אלון נוי

אוהד גלעדי

דוד משה

רוני איטח גנט

נטלי קמחי

מאיה גבעון

עדי גבאי

טובה שרון

יעל רובינשטיין

דניאל כוכבי

עודד מזרחי

אורלי חרס

נועה כוכבי

עירית באגון

דניאל שחבר

אבי (אברהם) ססמה

עדית אייגס

דור פישר

קארין הדר

מיכל לביא

אור איבשיץ

עדי גולן

שני יפת

אסף בר-אלי

שירלי רזניק-האוזר

* נטריון

** חברה גם בלשכת עורכי הדין של ניו-יורק

2.3 דמי הניהול המכסימליים שקרנות ברירת המחדל הנבחרות תגבינה יהיו כדלקמן:

(1) קרן הפנסיה של מיטב דש -

1.31% מההפקדות החודשיות

0.01% מהצבירה בקרן

(2) קרן הפנסיה של הלמן אלדובי -

1.49% מההפקדות החודשיות

0.001% מהצבירה בקרן.

דמי ניהול אלה ישמרו, לגבי כל עמית חדש שצורף לקרן הנבחרת במעמדה ככזה, למשך 10 שנים לפחות, וזאת גם אם במהלך התקופה תחדל הקרן לשמש כקרן ברירת מחדל נבחרת.

משרד האוצר מוסר כי קיצבתו של עובד, ששכרו עומד על השכר הממוצע במשק והוא משלם כיום דמי ניהול מכסימליים, צפויה לגדול בכ-18%, שהם כ-900 ש"ח, בהתחשב בדמי הניהול המפורטים מעלה שהקרנות הנבחרות תוכלנה לגבות.

3. קופת ברירת מחדל אחרת (קופת מקום העבודה)

3.1 קופת ברירת מחדל אחרת היא זו אשר תיבחר על-ידי מעסיק שאינו מעוניין להשתמש בשירותיהן של קרנות ברירת המחדל הנבחרות.

3.2 מעסיק כזה יבחר את קופת ברירת המחדל האחרת בהליך תחרותי, לתקופה שלא תעלה על חמש שנים ועל-פי הקריטריונים הבאים - כולם, והם בלבד:

(1) מדד השירות האחרון שפורסם על-ידי משרד האוצר לגבי קופת הגמל המשתתפת בהליך;

(2) תשואת מסלול ברירת המחדל של קופת הגמל המשתתפת בהליך;

(3) שיעור דמי הניהול המשוקללים המוצעים על-ידי הקופה המשתתפת בהליך, כאשר משקלו של קריטריון זה עומד על 50% לפחות.

הקופה שתיבחר תהיה זו שצברה את סך כל הנקודות הגבוה ביותר בתהליך.

3.3 המעסיק רשאי לחלק את המשקלות שקבע למרכיב התשואה לתתי-משקלות, באופן שינתן משקל שונה לכל אחד ממסלולי השקעה תלויי גיל אשר במסלול ברירת המחדל של הקופה; זאת ככל שיועץ בלתי תלוי קבע בחוות דעת כתובה כי התפלגות הגילאים של עובדי המעסיק מצדיקה מתן משקל שונה לכל אחד ממסלולי ההשקעות תלויי גיל.

המעסיק רשאי גם לבחור מספר קופות ברירת מחדל, אם יועץ בלתי תלוי קבע בחוות דעת כתובה כי לקבוצות עובדים שונות אצל אותו מעסיק יש מאפיינים שונים המצדיקים קופות נפרדות, או אם בתוך קבוצת עובדים אחת יש מבנה שכר המצדיק פיצול ההפקדות של כל אחד מהעובדים למספר קופות ברירת מחדל.

3.4 הכיסוי הביטוחי שיוענק לעובדים על ידי קופת ברירת המחדל יכלול גם מקרי נכות ופטירה.

3.5 כל המתואר לעיל ביחס להליך בחירה של "קופת ברירת מחדל אחרת" מתייחס לעיקרי הדברים בלבד, והוא אינו ממצה את הדרישות והתנאים בעניין זה; אלה מופיעים במלואם ב"חוזר גופים מוסדיים 8-9-2016" של משרד האוצר מיום 3.7.2016, וניתן לקוראם באתר האינטרנט של המשרד בכתובת www.mof.gov.il. נדגיש כי, על פניו, הליך בחירת קופת ברירת מחדל אחרת לפי האמור לעיל אינו יכול להעשות מבלי שהמעסיק יקבל סיוע מיועץ בתחום הפנסיה.

4. קרן השתלמות

4.1 עקרון הבחירה האישית הקבוע בסעיף 20 לחוק הגמל אמנם נדון, בדרך כלל, בהקשר ביטוח פנסיוני, אך הוא נכון באותה מידה ביחס לחסכון בקרן השתלמות - וכך אף הוראות החוק בדבר קופת הגמל ברירת המחדל.

כך כל מעסיק, אשר אצלו מבוצעות הפקדות לקרן השתלמות, חייב שתהיה לו קרן השתלמות שהיא ברירת המחדל, ובחירתה של קרן כזו תעשה בהליך התחרותי המתואר לעיל. המעסיק יוכל לבחור קרן השתלמות ברירת מחדל המנוהלת על ידי חברה מנהלת שונה מזו בה בחר לעניין קופת הקיצבה ברירת המחדל, ובלבד שיקיים לכל נושא הליך תחרותי נפרד לפי המתואר מעלה.

4.2 אין קרן השתלמות ברירת מחדל נבחרת על ידי משרד האוצר.

5. זכות הבחירה של העובד נשמרת במלואה

שום דבר בהסדרת הנושא של קופות גמל שהן ברירת מחדל אינו גורע מזכות הבחירה של העובד לפי סעיף 20 לחוק הגמל:

* העובד זכאי בכל עת לבחור בקופת גמל כראות עיניו.

* עובד אשר מעסיקו בחר ב"קופת ברירת מחדל אחרת" (קופת מקום העבודה) - זכאי לבחור לעבור לקופת גמל כלשהי שהמעסיק לא בחר, וזכאי אף לעבור לכל אחת משתי קרנות ברירת המחדל הנבחרות.

* עובד שמעסיקו בחר ב"קרן ברירת מחדל נבחרת" (קרן אוצר) - זכאי לבחור לעבור לקופת גמל אחרת כלשהי.

* עובד יכול לבחור במסלול ביטוח והשקעה בתוך קופת הגמל על פי שיקול דעתו, ולשנות המסלולים מעת לעת, והמעסיק אינו יכול להכתיב לעובד את מסלול הביטוח וההשקעה (למעט בכל הנוגע למעסיק אשר אצלו אין תחולה לסעיף 14 לפי חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963, ואשר יכול להודיע לקופת הגמל כי כספי הפיצויים שהוא מפקיד בגין העובד ינוהלו במסלול ההשקעה של ברירת המחדל באותה קרן).

6. מה על המעסיק לעשות! ?

6.1 אם למעסיק יש הסכם ברירת מחדל עם קופת גמל כלשהי, אשר כבר היה בתוקף ביום 13.3.2016:

המעסיק פטור מעשייה מחייבת עד למועד המוקדם מבין השניים:

(1) מועד סיומו הנקוב של ההסכם (מועד הסיום המקורי, ללא הארכות שנעשו לאחר יום 13.3.2016)

(2) 1.4.2019 (גם אם מועד סיומו של ההסכם טרם הגיע).

6.2 אם למעסיק אין הסכם ברירת מחדל עם קופת גמל שכבר היה בתוקף ביום 13.3.2016 (בין אם יש לו הסכם ברירת מחדל אך הוא נחתם לאחר יום 13.3.2016, ובין אם אין לו הסכם כזה כלל);

או כאשר הסכם שהיה בתוקף ביום 13.3.2016 יגיע לסיומו במהלך התקופה עד יום 1.4.2019;

או ביום 1.4.2019, לגבי הסכם שהיה בתוקף ביום 13.3.2016 ואף אם ביום 1.4.2019 עדיין לא בא לסיומו;

יעשה המעסיק, במועד הרלבנטי, אחת מן השתיים:

(1) יודיע לעובדיו כי קופת ברירת המחדל באותו מקום עבודה היא אותה אחת בה בחר מבין קרנות ברירת המחדל הנבחרות לפי האמור בסעיף 2 לעיל, תוך פירוט הסדר דמי הניהול המכסימליים באותה קרן;

(2) יבחר קופת ברירת מחדל אחרת, בתהליך כמתואר בסעיף 3 לעיל, ויודיע עליה לעובדים.

6.3 איזה מעסיק נדרש לפעולה מיידית?

"המועד הקובע" לענייננו הוא יום 1.11.2016;

לפיכך נדרשים לפעולה מיידית, לפי האמור בסעיף 6.2 לעיל, מעסיקים אשר:

(1) אין להם הסכם ברירת מחדל כלל, או

(2) הסכם ברירת מחדל שלהם עומד לפוג לפני יום 1.11.2016, או

(3) הסכם ברירת מחדל שלהם נחתם אחרי יום 13.3.2016 (ואחת היא מתי יפוג תוקפו).

כרגיל חוזרנו זה הוא לידועכם הכללי בלבד; כל שאלה ספציפית טעונה דיון נפרד, ואנו כאן לשרותכם לכל דיון כזה.

בברכה,

קורן שליט, עו"ד
נ. פינברג ושות', עורכי דין ונוטריון